Dosar 2a-1085/24 judecătoria Edineț, sediul central, judecător E.Pșenița

Decizie

14 noiembrie 2024 mun. Bălți

Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălţi

în componenţa:
Preşedintele şedinţei Adriana Garbuz
Judecătorii Iulia Grosu, Svetlana Șleahtițki
Grefier Lilia Burlacu

examinând în şedinţă publică apelul declarat de avocatul Odobescu Ghenadie în interesele Alionei Lambarschi împotriva hotărîrii judecătoriei Edineț, sediul central din 01 august 2024, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Lambarschi Aliona către Caminschi Vadim privind încasarea prejudiciului moral cauzat prin contravenție,-

Constată:

Pretenţiile reclamantului:

La data de 25.06.2024 Lambarschi Aliona, reprezentată de avocatul – Odobescu Ghenadie, a înaintat în instanța de judecată cerere de chemare în judecată către Caminschi Vadim privind încasarea prejudiciului moral cauzat prin contravenție în sumă de 20000,00 lei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că, la data de 24.01.2024, în jurul orelor 17:00, Lambarschi Aliona, care activează în calitate de primar la primăria s. Hlinaia, r-ul Edineț, aflându-se la serviciu l-a telefonat pe Caminschi Vadim, locuitor al s. Hlinaia, r-ul Edineț, ca să se apropie în incinta primăriei pentru a semna careva acte.

La scurt timp acesta a venit şi a semnat actele necesare, iar în tot acest timp, purtând o discuţie, a numit-o pe reclamantă cu diferite cuvinte injurioase.

Indică reclamanta că, pentru fapta dată, potrivit deciziei asupra cauzei contravenționale seria nr. DAC01 046252, Caminschi Vadim a fost recunoscut că a comis contravenția prevăzută de art. 354 alin. (1) Cod contravențional al RM, prin care pârâtul a fost sancționat cu amendă în mărime de 6 u.c., care se echivalează cu 300 (trei sute) lei.

Consideră reclamanta că, prin acțiunile ilegale și lipsa de educație din partea pârâtului, acesteia i s-a adus atingere la dreptul extrapatrimonial, manifestate prin stări psihologice și anume: prin dezechilibru emoțional, social și alte atribute ce definesc statutul moral, în acest mod cauzându-i un prejudiciu de ordin moral în sumă de 20000 (douăzeci mii) lei.

Mai invocă faptul că, cererea de chemare în judecată se depune către persoanele care poartă vina, în cazul de față răspunzător fiind Caminschi Vadim, persona care este îndatorată să plătească prejudiciul moral, disconfortului emoțional și atacul psihologic pe care l-a suferit reclamanta.

Reiterează reclamanta că, valoarea prejudiciului moral sub forma suferințelor psihice iertate de Lambarschi Aliona constituie suma de 20000 (douăzeci mii) lei, această sumă o consideră necesară pentru a fi reabilitată starea emoțională ce a fost dezechilibrată. Or, prin acțiunile ilegale ale pârâtului, reclamantei i s-a adus atingere la dreptul extrapatrimonial manifestat prin

stări, psihologice şi anume: prin - deprimare, disconfort sufletesc enorm, teamă, neajutorate, umilință, inferioritate, disconfort general, insatisfacție, stres şi alte atribute ce definesc statutul moral.

Suplimentar reclamanta atrage atenția instanței de judecată că, drepturile subiective nepatrimoniale țin de valorile nepatrimoniale ale omului, ocrotite prin lege.

Acestea sunt inerente persoanei și îl însoțesc fie de la naștere, fie în virtutea legii (viața, integritatea corporală, demnitatea, onoarea, reputația profesională, taina vieții personale și familiale ș.a.). Iar în atare împrejurări repararea prejudiciului moral este prevăzută de legislație, odată ce norma de drept reglementează expres dreptul la dauna morală al persoanei prejudiciate, consideră că pârâtul urmează să fie obligat la plata despăgubirilor morale.

Referitor la cheltuielile de judecată suportate de către Lambarschi Aliona pentru acordarea asistenței juridice, acestea urmează a fi compensate integral din contul pârâtului Caminschi Vadim în felul următor: suma de 3000 (trei mii) lei, achitată avocatului conform bonului de plată seria DAA nr. 49798137 din 17.05.2024, pentru acumularea actelor, întocmirea cererii de chemare în judecată şi participarea în ședința de judecată.

Consideră reclamanta că, cheltuielile efectuate au fost reale, necesare şi raționale de unde rezultă necesitatea şi obligativitatea pârâtului de a achita integral cheltuielile suportate de către Lambarschi Aliona.

În cele din urmă solicită reclamanta, încasarea din contul lui Caminschi Vadim, IDNP: *****, domiciliat în s. Hlinaia, r-ul Edineţ, RM în beneficiul lui Lambarschi Aliona, IDNP *****, domiciliată în s. Hlinaia, r-ul Edineţ, suma de 20000 (douăzeci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral, precum și încasarea din contul pârâtului a sumei de 3000 (trei mii) lei achitată avocatului conform bonului de plată seria nr. 49798137 din 17.05.2024 şi alte cheltuieli ce vor interveni în legătură cu soluționare a litigiului.

Poziția instanţei de fond:

Prin hotărîrea judecătoriei Edineț, sediul central din 01 august 2024 cererea de chemare în judecată a lui Lambarschi Aliona către Caminschi Vadim privind încasarea prejudiciului moral cauzat prin contravenție și a cheltuielelor de judecată, ca neîntemeiată, s-a respins.

Solicitarea apelantului:

La data de 02 august 2024, Lambarschi Aliona prin intermediul avocatului Odobescu Ghenadie a depus apel nemotivat împotriva hotărîrii instanței de fond, iar la data de 22 august 2024 a depus apel motivat, solicită, admiterea apelului cu casarea hotărîrii şi emiterea unei noi hotărîi prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

Argumentele părţilor:

În motivarea apelului, apelanta Lambarschi Aliona prin intermediul avocatului Ghenadie Odobescu a invocat următoarele: Cu hotărârea adoptată nu este de acord din motiv că, nu au fost analizate toate aspectele importante pentru soluţionarea pricinii.

Invocă apelanta, că instanţa reţine că, persoanele publice sunt protejate împotriva defăimării. Totuşi ele trebuie să suporte critica, atât timp cât aceasta ţine de exercitarea responsabilă a atribuţiilor lor. Citează următoarele „Lambarschi Aliona, fiind insultată verbal în incinta Primăriei s. Hlinaia, r-ul Edineţ, ultima a fost supusă criticii şi ca urmare trebuie să suporte critica, or, aceasta ţine de exercitarea responsabilă a atribuţiilor sale şi datorită funcţiei publice

ocupate de către Lambarschi Aliona, aceasta urmează să tolereze şi o critică mai dură în adresa sa”.

Argumentele induse le consideră abuzive şi neântemeiate, or, Lambarschi Aliona activând în interesele cetăţenilor comunei nu îi revine obligaţia de a tolera în adresa propriei persoane cuvinte jignitoare ce îi lezează demnitatea şi onoarea.

Prejudiciul reprezintă elementul central al răspunderii, iar evaluarea prejudiciului moral nu presupune determinarea preţului suferinţelor fizice sau psihice care sunt inestimabile dar aprecierea multilaterală a tuturor consecinţelor negative ale prejudiciului şi a implicaţiilor acestora pe toate dimensiunile vieţii sociale.

Astfel, consideră că insulta, lipsa culturii de comunicare din partea intimatului a prejudiciat drepturile personale nepatrimoniale ale lui Lambarschi Aliona, întrucât prejudiciul moral reprezintă o paguba care este cauzată individual prin vătămarea unui interes personal nepatrimonial.

Având apelanta funcţia care se regăseşte ca persoană cu funcţie de demnitate publică, în activitatea sa urmăreşte realizarea binelui comun şi contribuie la respectarea drepturilor omului, astfel Caminschi Vădim la fel trebuie să transmită o atitudine de respect.

La fel instanţa conchide că, compensaţia pentru prejudiciul moral cauzat reclamantei ce deţine funcţie de demnitate publică, ales local şi persoană publică ce urmează să accepte orice critică, nu ar fi în corespundere cu caracterul şi gravitatea suferinţelor psihice şi fizice suportate.

Dispoziţiile legale şi normele morale stabilesc imperativ în sarcina cetăţenilor „obligaţia de a nu vătăma sau prejudicia altă persoană”.

În dezacord cu poziţia instanţei, în cazul de faţă, prin comiterea contravenţiei prevăzute de art. 354 alin. (1) din Codul contravenţional, intimatul Caminschi Vadim a prejudiciat drepturile personale nepatrimoniale a apelantei Lambarschi Aliona ca persoană nu ca primar, şi astfel i-a cauzat suferinţe morale.

Iar scopul pentru care se acordă despăgubiri cu titlu de daune este acela de a compensa reclamantului pentru consecinţele prejudiciabile ale încălcării. Scopul nu este deci acela de a sancţiona subiectul responsabil.

Apelanta face referire la prevederile art. 1998 Cod civil, care stabileşte temeiurile şi condiţiile generale ale răspunderii delictuale, iar conform alin. (1) al articolului dat, cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.

Se mai invocă în cererea de apel că metodele de apărare a drepturilor civile conform art. 16 alin. (1) lit. g) Cod civil se face în condiţiile legii, prin: repararea prejudiciului patrimonial şi, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial.

Având în susţinere prevederile legale al art. 19 alin. (1), (3) Cod civil care indică că în condiţiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferinţele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calităţii vieţii. în cazul vătămării sănătăţii, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacităţi a corpului uman (prejudiciu biologic).

Aliniatul (5) al aceluiaşi articol prevede că, repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situaţia în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.

Cu referire la repartizarea cheltuielilor de judecată între părţi care sînt prevăzute de art. 94 şi 97 CPC, apelanta indică că la dosar au fost anexate suficiente probe ce demostrează caracterul prejudiciabil şi vinovăţia intimatului.

La data de 11 noiembrie 2024, avocatul Țurcanu Igor în interesele pîrîtului Caminschi Vadim a depus referință la cererea de apel, solicitînd să fie respinsă cererea de apel cu menținerea hotărîrii instanței de fond fără modificări.

În ședința instanței de apel, apelanta Lambarschi Aliona fiind legal citată la ședința de judecată nu s-au prezentat. Avocatul Ghenadie Odobescu în interesele Alionei Lambarschi a solicitat prin cerere examinarea cauzei în lipsa sa și a persoanei pe care o reprezintă.

Avocatul Igor Țurcanu și Caminschi Vadim, fiind prezenți în ședința de judecată au solicitat să fie respins apelul înaintat cu menținerea hotărîrii instanței de fond fără modificări.

Colegiul în conformitate cu art. 379 CPC, a considerat posibil de examinat cauza în lipsa părților legal citate care la ședința de judecată nu s-au prezentat.

Aprecierea instanţei de apel:

Judecînd apelul, verificând argumentele invocate, analizând materialele cauzei, Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălţi consideră neîntemeiată cererea de apel înaintată de avocatul Ghenadie Odobescu în interesele Alionei Lambarschi și care urmează a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 385 lit. a) CPC, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept: să respingă apelul şi să menţină hotărîrea primei instanţe;

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art.240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importantă pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Potrivit dispozițiilor art.373 alin.(1), (2) CPC instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În ședința de judecată s-a constatat, că la data de 31.01.2024 de către Lambarschi Aliona a fost depusă o plângere la IP Edineț, prin care a solicitat să fie atras la răspundere Caminschi Vadim pentru faptul că, ultimul la data de 24.01.2024, în jurul orelor 17.00, aflându-se în incinta primăriei din s. Hinaia, r-l. Edineț, a numit-o cu cuvinte necenzurate, astfel înjosind-i onoarea și demnitatea ca personalitate (f. d. 18).

Potrivit deciziei asupra cauzei contravenție Seria/nr. DAC01 046252 din 06.02.2024, s-a stabilit că, urmare a examinării plângerii sus-menționate, pârâtul Caminschi Vadim a fost recunoscut vinovat în săvârșirea contravenției prevăzute de art. 354 alin.(1) Cod contravențional, aplicîndu-i ultimului sancțiune contravențională sub formă de amendă în mărime de 6 u.c - 300 lei (f. d. 16).

În continuare se reține că, tot la data de 07.02.2024 de către agentul constatator Iana Rusu a fost emisă Decizia pe rezultatul materialului R-2 IP Edineț nr. 20241400344 din 31.01.2024 (f.d.14), prin care s-a dispus pornirea procedurii contravenționale în privința lui Caminschi Vadim loc. s. Hlinaia, r-l. Edineț, aplicîndu-i sancțiune contravențională sub formă de amendă în mărime de 6 u.c - 300 lei, cu finisarea examinării procedurii contravenționale (f. d.14).

În legătură cu contravenția săvîrșită de către Caminschi Vadim, Lambarschi Aliona prin intermediul avocatului Odobescu Ghenadie a înaintat prezenta cerere de chemare în judecată, prin care solicită încasarea prejudiciului moral în sumă de 20000,00 lei și a cheltuielilor pentru asistență juridică în mărime de 3000 lei.

Prin hotărîrea judecătoriei Edineț, sediul central din 01 august 2024 cererea de chemare în judecată a lui Lambarschi Aliona către Caminschi Vadim privind încasarea prejudiciului moral cauzat prin contravenție și a cheltuielelor de judecată, ca neîntemeiată, s-a respins.

Analizînd probele reţinute de prima instanţă întru argumentarea concluziei sale, Colegiul civil ajunge la concluzia, că prima instanţă a examinat cauza sub toate aspectele, reieşind din probele dobîndite, emiţînd o soluţie corectă pe caz.

În conformitate cu art. 20 alin.(1) și (2) din Constituție, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertăţile şi interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiţie.

În conformitate cu dispozițiile art. 15 Cod civil, drepturile personale nepatrimoniale și alte valori nemateriale sunt apărate în cazurile și în modul prevăzut de prezentul cod și de alte legi, în limita în care folosirea modalităților de apărare a drepturilor civile reiese din esența dreptului încălcat și din caracterul consecințelor acestei încălcări.

Conform art. 16 alin.(1) lit. g) Codul civil, apărarea dreptului civil se face, în condiţiile legii, prin: repararea prejudiciului patrimonial şi, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial.

În conformitate cu art. 19 alin. (1), (3) și (5) Cod civil, în condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferințele fizice și psihice, precum și diminuarea calității vieții. În cazul vătămării sănătății, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacități a corpului uman (prejudiciu biologic). Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situația în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.

Potrivit art. 20 alin. (1) și (2) Cod civil, dacă prin lege nu se prevede altfel, persoana răspunde numai pentru prejudiciul cauzat prin fapta sa săvârșită cu vinovăție sub forma intenției sau imprudenței. Fapta este săvârșită cu intenție dacă persoana care a săvârșit-o își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, le-a dorit sau a admis, în mod conștient, survenirea acestor urmări.

În conformitate cu art. 21 Cod civil, drepturile personale nepatrimoniale și alte valori nemateriale sunt apărate în cazurile și în modul prevăzut de prezentul cod și de alte legi, în limita în care folosirea modalităților de apărare a drepturilor civile reiese din esența dreptului încălcat și din caracterul consecințelor acestei încălcări.

Conform prevederilor art. 1998 alin. (1) Cod civil, cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.

Conform art. 2036 alin. (1) și (2) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația

prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Potrivit art. 45 alin.(1) Cod contravențional, persoana al cărei drept sau interes legitim a fost lezat prin contravenţie îl poate apăra prin acţiune civilă depusă conform legislaţiei procedurale civile. Această persoană are în special dreptul la repararea prejudiciului patrimonial şi a celui nepatrimonial cauzate prin contravenţie. Prezentul alineat se aplică în egală măsură şi în cazul în care, în sensul art. 30 alin. (1^1), se consideră că făptuitorul nu a fost supus răspunderii contravenţionale.

În conformitate cu prevederile 374 alin. (3) Cod contravențional, procesul contravenţional se desfăşoară pe principii generale de drept contravenţional, în temeiul Constituției, al Codului contravențional, al Codului de procedură penală în cazurile expres prevăzute de prezentul cod, precum şi al normelor dreptului internaţional şi ale tratatelor internaţionale cu privire la drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte.

Reiterînd normele legal citate la prezenta speță, Colegiul menționează că în mod întemeiat instanța de fond a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Lambarschi Aliona către Caminschi Vadim cu privire la încasarea prejudiciului moral în în mărime de 20000 lei cauzat ca urmare a contravenției săvîrșite de către Caminschi Vadim prin faptul că a numit-o pe Lambarschi Aliona cu cuvinte injurioase, și anume acostarea jignitoare în locuri publice a persoanei fizice.

Astfel, prin cererea de chemare în judecată reclamanta/apelanta Lambarschi Aliona susține că prejudiciul de ordin moral urmează să fie încasat ca urmare a acțiunilor ilegale ale lui Caminschi Vadim, prin faptul că a fost numită cu cuvinte injurioase, în acest sens fiind întocmită decizia asupra cauzei contravenționale în privința lui Caminschi Vadim în baza prevederilor art. 354 alin.(1) Cod contravențional, prin care Alionei lambarschi i s-a creat suferințe fizice pe care le apreciază în valoare de 20000 lei.

Prin prisma art. 2037 din Codul civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luînd în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

În lumina celor invocate supra este necesar de menționat că, pentru apariţia răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic.

Componența delictului civil include următoarele condiţii indispensabile atragerii la răspunderea delictuală: prejudiciul, fapta ilicită, raportul de cauzalitate dintre faptă şi prejudiciu şi vinovăția.

Lipsa unei singure condiții, potrivit regulii generale, duce la excluderea răspunderii delictuale, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege cînd răspunderea delictuală se poate angaja şi în lipsa vinovăției persoanei. Nu poate exista răspundere delictuală fără prejudiciu.

Prejudiciul constituie consecințele negative cu caracter patrimonial sau nepatrimonial (moral) ale faptei ilicite, apărute ca urmare a lezării drepturilor subiective.

Pentru antrenarea răspunderii delictuale este necesar ca între fapta ilicită şi prejudiciu să existe un raport de cauzalitate. Raportul de cauzalitate (cauză-efect) este şi condiția în funcție de care se determină mărimea despăgubirii. Se repară doar prejudiciul care este condiția directă a faptei ilicite.

Prin noțiunea de prejudiciu moral se înțeleg suferințele psihice sau fizice cauzate prin acțiuni sau omisiuni, care atentează la valorile nepatrimoniale ce aparțin persoanei din momentul nașterii sau la bunurile dobândite prin lege (viața, sănătatea, demnitatea și reputația profesională, inviolabilitatea vieții personale, secretul de familie și personal), prin fapte ce atentează la drepturile personale nepatrimoniale (dreptul de a folosi propriul nume, dreptul de autor).

După criteriul domeniului personalității umane încălcate, prejudiciile delictuale pot fi clasificate în prejudicii cauzate personalității fizice, prejudicii cauzate personalității afective, categorie în care intră suferințele de categorie psihică.

În categoria largă a prejudiciilor corporale intră durerile fizice cauzate unei persoane prin lovituri, vătămări, răniri etc., suferințele psihice condiționate de vătămările corporale, de provocarea unei boli.

Prejudiciile afective constau în suferințe psihice cauzate prin lezarea sentimentelor de afecțiune, care cuprind suferințele psihice determinate de pierderea sau de rănirea, mutilarea, desfigurarea sau îmbolnăvirea gravă a persoanelor apropiate, de pierderea locului de muncă, dezvăluirea secretului familial sau a secretului medical, de limitarea sau privarea temporară de anumite drepturi, cât și orice alte suferințe psihice similare.

Unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire.

Ca urmare, colegiul notează, că remunerația/compensația prejudiciului moral are scopul de a repara de fapt prin echivalent bănesc suferințele psihice și fizice cauzate de către făptuitor, astfel încât cuantumul acesteia trebuie să fie echitabil și proporțional suferințelor cauzate, adjudecarea unei sume ce ar depăși aceste principii fiind contrară legii și constituind o îmbogățire fără justă cauză.

Astfel, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, instanța i-a în considerație atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice părții vătămate, cât și datele obiective care certifică acest fapt, îndeosebi: importanța vitală a drepturilor personale nepatrimoniale și a bunurilor (viața, sănătatea, libertatea, inviolabilitatea locuinței, secretul personal și familial, onoarea, demnitatea și reputația profesională etc.); nivelul (gradul) suportării de către persoana vătămată a suferințelor psihice sau fizice (lipsirea de libertate, pricinuirea vătămării corporale, decesul persoanelor apropiate (rudelor), pierderea sau limitarea capacității de muncă etc.); felul vinovăției (intenția, imprudența) persoanei care a cauzat prejudiciul, în cazul în care pentru repararea prejudiciului moral este necesară prezența ei.

Potrivit Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire și se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

În speță, instanța de apel consideră aplicabile raționamentele Curții Europede a Drepturilor Omului degajate în cauza Amihalachioaie contra Moldovei, în care se reține, că însăși faptul constatării faptei ilegale ale pîrîtului și artagerea ultimului la răspundere contravențională,

urmează a fi apreciată ca fiind o satisfacție echitabilă suferințelor psihice invocate de a fi suportate de reclamantă.

Faptul, că în privința lui Caminschi Vadim a fost întocmită decizia asupra cauzei contravenționale din 07 februarie 2024, fapta fiind încadrată juridic conform prevederilor art. 354 alin. (1) Cod contravențional, ultimul fiind supus unei încasări pecuniare în mărime de 6 unități convenționale ceea ce constituie 300 lei, corect a fost apreciată de prima instanță ca o satisfacție echitabilă și corespunzătoare suferințelor suportate de Lambarschi Aliona, de natură compensînd disconfortul psihic suportat.

Din analiza probeleor prezentate de reclamanta/apelantă Lambarschi Aliona în vederea demonstrării pretențiilor sale, instanța de fond corect a concluzionat, că reclamanta/apelantă nu a prezentat nici o probă ce ar dovedi suportarea prejudiciului pretins. Simpla invocare la faptul, că a fost supusă suferințelor psihice din partea lui Caminschi Vadim, este de ordin declarativ și neargumentat, fapt ce duce la ideia, că supunerea sancțiunii contravenționale a lui Caminschi Vadim este deja o satisfacție echitabilă față de reclamanta/apelanta Lambarschi Aliona.

Colegiul civil reține, că potrivit art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Iar, potrivit art. 372 alin. (1) din Cod, părțile și alți participanți la proces au dreptul să prezinte noi probe dacă au fost în imposibilitatea să o facă la examinarea pricinii în primă instanță.

Colegiul civil menționează, că din argumentele apelantei nu se desprinde o încălcare esențială de către prima instanță a unor prevederi legale în raport cu drepturile sale, or, apelul declarat, nu conține probe sau argumente noi în urma cărora s-ar constata temeinicia cerințelor și ca consecință netemeinicia hotărârii primei instanțe în raport cu împrejurările cauzei, circumstanțele de fapt și normele de drept, fiind elucidate de prima instanță și cărora le-a fost dată apreciere corectă.

În opinia colegiului, prima instanță a examinat pricina, în coroborare cu prevederile legislației în vigoare, desfășurând examinarea litigiului pe principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale, organizând procesul astfel încât părțile au avut posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, totodată păstrându-și imparțialitatea și obiectivitatea, creând condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale pricinii.

Ca urmare a celor menționate supra colegiul reține, că argumentele invocate în cererea de apel, în esenţa lor, sunt similare argumentelor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost supuse examinării şi aprecierii juste de către instanţa de fond, astfel instanţa de apel notează, că apelanta nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalităţii hotărârii instanţei de fond.

În conformitate cu art. 82 Cod de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei.

Potrivit prevederilor art. 90 CPC, din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte: c) cheltuielile de înştiinţare şi chemare a părţilor în judecată;

În confirmitate cu art. 94 alin. (1) CPC, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

Instanța de apel atestă, că în prezenta acțiune, de către reclamanta/apelanta Lambarschi Aliona s-a solicitat încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 3000 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, instanța de fond respingînd acțiunea, întemeiat a ajuns la concluzia respingerii pretențiilor privind încasarea cheltuielilor de judecată cu titlu de asistență juridică.

Din considerentele menţionate şi avînd în vedere că prima instanţă a examinat cauza sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material, procedural şi apreciind probele în conformitate cu art.130 Codul de procedură civilă, a emis o hotărîre legală, iar argumentele invocate în cererea de apel nu au suport probator, Colegiul civil și de contencios administrativ ajunge la concluzia de a respinge apelul şi de a menţine hotărîrea Judecătoriei Edineț, sediul central din 01 august 2024, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Lambarschi Aliona către Caminschi Vadim cu privire la repararea prejudiciului moral.

În conformitate cu art. 385 lit. a) CPC, Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălţi, -

Decide:

Se respinge cererea de apel declarată de avocatul Odobescu Ghenadie în interesele Alionei Lambarschi.

Se menține hotărîrea judecătoriei Edineț sediul central din 01 august 2024, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Lambarschi Aliona către Caminschi Vadim privind încasarea prejudiciului moral cauzat prin contravenție.

Decizia este definitivă, cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni de la comunicare prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Preşedintele şedinţei Adriana Garbuz

Judecătorii Iulia Grosu

Svetlana Șleahtițki